View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk
brought to you by CORE
provided by Institutional Repository of Vadym Hetman Kyiv National Economic University

валося б, що з таким стрімким зростанням попиту на інтелектуальний капітал, який мають в своєму розпорядженні фахівці з ІТ, високі зарплати і можливості, які компанії пропонують, залучити ще сто тисяч кваліфікованих кадрів не буде складним завданням, однак, потрібно зважати на те, що не тільки міграція населення стримує швидкий розвиток ІТ-галузі, але й той фактор, що українські компанії змушені конкурувати не тільки між собою за кращих робітників, а ще й з іноземними фірмами, які так само потребують наших спеціалістів.

Основною рушійною силою інноваційної діяльності є конкуренція, яка примушує підприємців шукати нові шляхи для забезпечення кращої діяльності свого підприємства, покращувати виробничий процес і впроваджувати нові розробки у виробництво. Інтелектуальний капітал і інноваційна діяльність є нерозривними категоріями. Будучи детермінантом інноваційної діяльності, інтелектуальний капітал, а саме залучення і використання ресурсів людського інтелекту на підприємство, демонструє ефективність таких дій. Порівняно з провідними світовими компаніями, які залучають інтелектуальний капітал у підприємство, українські підприємства, недооцінюючи його роль, втрачають великі можливості для розвитку і економічного зростання підприємства, залишаючись на нижчих позиціях економічного зростання, ніж могли бути, однак сучасна сфера ІТ-технологій доводить, що Україна намагається не відставати від світових тенденцій і залучати інтелектуальний капітал для покращення діяльності своїх підприємств, виступаючи на гідному рівні на світовій арені.

Література

1. *Жарінова А. Г.* Інновація як форма реалізації інтелектуального капіталу [Електронний ресурс] / А. Г. Жарінова // Ефективна економіка. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://www.economy.-nayka.com.ua/?op=1&z=2292.
2. *Кознк В.В., Пайкова Л.А., Давнленко Н.Б.,* Міжнародні економічні відносини, навч. посіб. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К.: Знання-Прес, 2002. — 406 с
3. *Кабачинський І.* Розумні гроші: наскільки вигідні інвестиції в українські ІТ-проекти [Електронний ресурс] / І. Кабачинський, А. Андрусяк // Forbes Україна. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://forbes.net.ua/ua/magazine/forbes/1412695-rozumni-groshi-naskilki-vigidni-investiciyi-v-ukrayinski-it-proekti.
4. *Абибок Ю.* Український ІТ-бізнес: історія успіху, яка може не розпочатися [Електронний ресурс] / Юлія Абибок // РБК — Україна. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: https://daily.rbc.ua/-ukr/show/ukrainskiy-it-biznes-istoriya-uspeha-kotoraya-1432713481.html.

УДК 330.341.1:631.15(477)

Волощук Віталій Ростиславович
к.е.н., асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
ПДАТУ,
vit_kp@ukr.net
Волощук Юлія Олександрівна
к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
ПДАТУ,
yuliya_kp@ukr.net

АКТИВІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ

АКТИВИЗАЦИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ АГРОБИЗНЕСА

ACTIVATION OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF AGRIBUSINESS

Анотація. Проаналізовано тенденції та алгоритм розробки економічної стратегії активізації інноваційного розвитку агробізнесу на середньострокову перспективу.
Аннотация. Проанализированы тенденции и алгоритм разработки экономической стратегии активизации инновационного развития агробизнеса на среднесрочную перспективу.
Annotation. The tendencies and the algorithm for the development of the economic strategy for activating the innovative development of agribusiness are analyzed for the medium term.

Сучасний динамічний розвиток ринків товарів та послуг, сировинна орієнтація експорту ведуть до зниження конкурентоспроможності продукції у міжнародній торгівлі, та зумовлюють необхідність пошуку нових інструментів і методів інноваційної активності розвитку підприємництва та агробізнесу.

Сучасний стан розвитку економіки характеризується низькою інноваційною активністю. Так, в Україні лише кожне шосте підприємство здійснює інноваційну діяльність, тоді як у розвинених країнах (США, Японія) – 70 % від загальної кількості підприємств. Яскравим відображенням стану інноваційного розвитку підприємств є 82 позиція з 133 (за даними 2012 року) країн світу 85-е місце серед 138 країн Україна посіла у 2016–2017 (The Global Competitiveness Index), опустившись за чотири роки на 3 позиції у міжнародному рейтингу World Economic Forum за індексом глобальної конкурентоспроможності економіки за основними групами субіндексів: «Основні вимоги», «Підсилювачі продуктивності» та «Інновації та фактори вдосконалення» [1,2].

Так, питома вага підприємств України, які займалися інноваціями, становила лише 17,3 % в 2015 році [3, с.208]. У 2015 р. 69,2% підприємств, які здійснювали інноваційну діяльність, реалізували інноваційну продукцію на 23,1 млрд грн. Серед таких підприємств 37,4% реалізували продукцію за межі України, обсяг якої становив 10,8 млрд грн. Кожне четверте підприємство реалізовувало продукцію, що була новою для ринку. Обсяг такої продукції становив 7,3 млрд грн, майже дві її третини підприємства поставили на експорт. Значна кількість підприємств (86,0%) реалізовувала продукцію, яка була новою виключно для підприємства. Її обсяг становив 15,8 млрд грн Кожне третє підприємство реалізувало за межі України 40,1% такої продукції.

Ефективна політика економічного зростання вимагає застосування методології технологічного прогнозування, орієнтованої на пошук нових можливостей господарського розвитку на основі активізації наявних і створення нових конкурентних переваг економіки. Зокрема, макрорівневий підхід передбачає виявлення технологічних напрямів, найбільш значимих в контексті макроекономічного розвитку – забезпечення розширення експорту найважливіших товарних груп, підвищення ефективності господарської діяльності [5].

При цьому алгоритм розробки прогнозу та економічної стратегії на середньострокову перспективу повинен містити:

1. З погляду держави важливо створити сприятливі базові макро-умови, які є фундаментом для будь-якого економічного розвитку (верховенство права, викорінення корупції, посилення енергоефективності). Треба модернізувати і погодити з найкращими світовими практиками законодавче поле, забезпечити доступ до фінансування й найголовніше – зробити інновації своєю стратегією розвитку.

2. Веж сьогодні необхідно покращувати якість технічної освіти, популяризувати науку й техніку серед молоді, повернути моду на знання. Крім того, час вказує на необхідність появи нових професій – наприклад, менеджер інновацій.

3. Вимагає значного покращення державна інноваційна інфраструктура. Необхідно широко впроваджувати механізми приватної та державної співпраці. Багато країн починали свій шлях до інновацій через залучення великих інноваційних компаній і створення тисяч робочих місць в інноваційній сфері.

4. Необхідно створювати нові моделі організації взаємодії на лінії наука / знання – виробництво. Зазначимо: те, що сьогодні вважається інновацією, завтра перетворюється на звичайне серійне виробництво. Тому важливо створити інноваційну інфраструктуру, яка здатна максимально швидко впроваджувати знання в економіку.

5. Інтелектуальна власність має перейти з розряду формальностей у розряд необхідних інструментів інноваційного розвитку. Для цього потрібна зміна способу мислення не тільки в керівників підприємств, власників малого та середнього бізнесу, а й у винахідників, науковців, студентів і безлічі стартапів.

6. Для переходу на модель «відкритих інновацій» необхідні інформаційні платформизв’язки між наукою й бізнесом. Потрібен широкий нетворкінг, інтенсивний обмін інформацією та доступ до міжнародних ринків, мультинаціональних корпорацій та інновацій міжнародних кластерів – як-от Кремнієва долина.

7. Найефективнішою формою інновацій є широке впровадження ІТ-рішень в усі без винятку сфери – від агро до аеро. На щастя, у цьому напрямі Україна посідає одне з провідних місць у світі.

Шлях до процвітання лежить через зростання економіки, зростання економіки залежить від конкурентоспроможності продукції, конкурентоспроможність продукції залежить від інновацій, а інновації залежать від кожного з нас [6].

Для активізації інноваційного розвитку агробізнесу владою намічено проведення розмежування земель різних форм власності, запровадження виключно аукціонного порядку передачі земель, що знаходяться в державній чи комунальній власності, в оренду, розвиток ринку оренди землі (можливість продажу прав та їх застави), спрощення процедур реєстрації договорів оренди. Заплановано впровадження механізмів збереження та відтворення земельних ресурсів шляхом розвитку меліорації, рекультивації, нормування та стандартизації у галузі охорони земель. При цьому надано права розпоряджатися землею об'єднаним територіальним громадам, в інших випадках — обов'язкове погодження питань використання земель з органами місцевого самоврядування.

Заохочується залучення інвестицій у розвиток аграрного сектору, застосування різних форм державної підтримки. Передбачено запровадження програм державної підтримки фермерських господарств: спрощення системи оподаткування, пільгове кредитування, створення умов для використання державної інфраструктури, забезпечення доступу до внутрішніх ринків збуту, сприяння експорту продукції сільськогосп виробництва [7].

Слід відмітити також той факт, що у Програмі діяльності Кабінету Міністрів України тільки один рядок приділено розвитку високотехнологічних виробництв, індустріальної та інноваційної інфраструктури, запровадження механізмів комерціалізації результатів наукових робіт і трансферу технологій з метою розвитку національних наукових центрів

Таким чином, процеси реформування, які плануються державою у сфері інноваційно-інвестиційного розвитку, мають на меті активізацію інноваційних процесів, підвищення їх ефективності і на цій основі – формування нової моделі економічного зростання, яка б враховувала загальносвітові тенденції і трансформації з орієнтиром на активізацію інновацій.

У сучасній неоінституціональній теорії основний акцент зазвичай робиться на тих чинниках, які визначають затребуваність інновацій, обумовлену ними винагороду для тих, хто їх розробляє і впроваджує. У сучасних умовах інновації є одним з найважливіших чинників, що забезпечують економічне зростання. Діяльність у сфері інновацій отримала могутній додатковий імпульс у вигляді матеріальної зацікавленості, що додало цій діяльності систематичного і економічно виправданого характеру. Тому важливим є визначення особливостей глобалізації в галузі інвестицій, а також шляхів переходу до нової моделі економічного зростання України на умовах розвитку науково-технічної та інноваційної сфери в контексті впливів і викликів інвестиційної глобалізації.

Формування стимулюючої інноваційно-інвестиційної стратегії, орієнтованої на економічне зростання, повинно здійснюватися з урахуванням вимог комплексного підходу, який охоплює елементи загальної макро- та мікроекономічної політики щодо створення сприятливих базових макро- умов, повернення моди на знання, покращення інноваційної інфраструктури здатну максимально швидко впроваджувати знання в економіку, потрібно змінювати способи мислення не тільки в керівників підприємств, власників малого та середнього бізнесу, а й у винахідників, науковців, студентів і безлічі стартапів, вкрай необхідні інформаційні платформи-зв'язки між наукою й бізнесом для активізації широкого впровадження ІТ-рішень в усі без винятку сфери – від агро до аеро. Тому доцільним є інтенсифікувати як розробку, так і впровадження ІТ-продуктів у всі сфери економіки, підприємництво та агробізнес.

Література

1.*Таранюк Л.М.* Реінжинірінг бізнес-процесів промислових підприємств: теорія, методологія, практика: монографія / Л.М.Таранюк. – Суми: «Мрія-1», 2014. – 608 с.

2. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2016-2017 [Електронне джерело] – Режим доступу: http://edclub.com.ua/analityka/pozyciya-ukrayiny-v-reytyngu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1

3. Статистичний збірник Україна в цифрах 2015 / за ред. І.М. Жук. – Державна служба статистики України, 2016 . – 239 с.

4. *Пономаренко В.С.* Теорія та практика моделювання бізнес-процесів: монографія / В.С. Пономаренко, С.В.Мінухін, С.В. Знахур. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 244 с.

5. *Л. В. Кривенко* Формування інноваційної моделі розвитку України – запорука економічного зростання / Кривенко Л. В., Милашенко В. М. [Електронне джерело] – Режим доступу:

6. *Олена Мініч* Наскільки інноваційна Україна? Що потрібно для прориву в «перший світ» технологічно розвинених держав? [Електронне джерело] – Режим доступу: http://forbes.net.ua/ua/-opinions/1407459-naskilki-innovacijna-ukrayina

7. Програма діяльності Кабінету Міністрів України: Постанова Верховної Ради України. Київ 14 квітня 2016 року № 1099-VIII [Електронне джерело] – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/-laws/show/1099-19/conv

УДК 330.34

Швиданенко Генефа Олександрівна
к.е.н., професор, зав. кафедри економіки підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
shvidanenko-go@mail.ru

ЦІННІСНІ ПАРАМЕТРИ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

ЦЕННОСТНЫЕ ПАРАМЕТРЫ УПРАВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ СУБЪЕКТОВ РЫНОЧНЫХ ОТНОШЕНИЙ

VALUE PARAMETERS FOR ACTIVITY MANAGEMENT OF SUBJECTS OF MARKET RELATIONS

Анотація. В роботі досліджено сутнісні характеристики економічної категорії «цінність». Визначено ключові аспекти ціннісно-орієнтованого управління в діяльності підприємства. Виокремлено особливості формування мережі цінностей підприємства з урахуванням таких процесів розвитку компанії, як інтелектуалізація, інтеграція, інноваційність, інформатизація та інвестиційність.
Аннотация. В работе исследованы сущностные характеристики экономической категории «ценность». Определены ключевые аспекты ценностно-ориентированного управления в деятельности предприятия. Выделены особенности формирования сети ценностей предприятия с учетом таких процессов развития компании, как интеллектуализация, интеграция, инновации, информатизация и инвестиционность.
Abstract. In the paper, the essential characteristics of the economic category "value" were investigated. The key aspects of value-oriented management in the enterprise were identified. Features of the formation of a network of values enterprises taking into account such processes of the company, as intellectualization, integration, innovation, information and investment were singled out.

Зростаюча складність взаємозв'язків учасників економічної реальності, поглиблення невизначеності, динамічність змін зовнішнього середовища функціонування суб'єктів ринкових відносин, стрімке підвищення рівня конкуренції зумовили еволюцію підходів до управління, а саме від традиційного – до управління за цілями – до вартісно-орієнтованого – до ціннісно-орієнтованого.

У свій час досить широко розповсюджувались принципи і методи управління вартістю компанії (value based management – VBM). Це було зумовлено зростаючим інтересом у 90-х роках до корпоративного управління та посиленням значущості одного із результуючих показників – вартість бізнесу.

Будь-який суб'єкт господарювання здійснює свою діяльність у ринковій економічній реальності, якій притаманний ряд аспектів: по-перше, високий рівень ризику і невизначеності, яка динамічно поглиблюється; по-друге, пришвидшення трансформації одержаних результатів у найбільш дієву форму – грошові потоки з виокремленням вільних грошових потоків (free cash flows); по-третє, визначення результатів, орієнтованих на вибір варіанту інвестування за критерієм економічного прибутку з урахуванням інвестиційного ризику і забезпечення спрогнозованого спреда доходності.

І хоча впровадження моделі управління вартістю компанії у свій час вважалося в менеджменті інновацією, процес еволюціонує у напрямі нової парадигмальної концепції – ціннісно-орієнтованої системи управління.

Наукові підходи до теорії цінності висвітлювали у своїх дослідженнях А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс, А. Маршалл, У. Петті, Дж. С. Мілль, Е. Бем-Баверк, Р. Харрод, М. Фрідман, Й. Кірцнер, Т. Веблен, В. Ойкен, У. Мітчелл, Ст. Джевонсон, Л. Вальрас та ін.

Необхідність імплементації ціннісних параметрів управління діяльністю компаній та їх розвитку досліджувалась у роботах ряду вчених: І. Боярко, М. Бойко, С. Бушуєва, Т. Коупле-